

Bægt langt mere nærende og fiint end enhver anden Foderplante, falder stærkt sammen og forekommer derfor langt vægtfyldigere. Selv Straæet, naar Sæden er taget af, er langt mere nærende end Lindses eller Wertefoder. I Almindelighed har den grønne, fastige Plante, i Forhold til Omfang og Bægt, den største Ernæringskraft blandt alle bekendte Foderurter. Naar Valerianella er taget bort, vendes Jorden strax, harves og gjødes og anvendes til andet Brug.

Da Valerianella er en ualmindelig kostelig Gave af Naturen og med Rette fortjener vor hele Opmærksomhed, troer jeg at handle i det almindelige Belfærdss og i Videnskabens Interesse, ved at anbefale dens Dyrkning overalt til Landvæsenets Fremme.

(Meddelt af E. M. S.)

Om den ondartede Lungesyge blandt Qvæget i Halland.*)

Indtil den 31te December 1849 havde Lungesygdom viist sig paa 55 Gaarde med en Besætning af 848 Kreaturer, nemlig:

325 Oxer og Tyre, 341 Køer, 182 Kalve og Ungkvæg.

Deraf døde:

185 Oxer og Tyre, 199 Køer, 42 Kalve og Ungkvæg.

Tilsammen døde 426.

*) Efter Hallands Huusholdnings-Selskabs Tidende, for 1849 Nr. 13 og for 1850 Nr. 6 og 8.

Forholdet i Dødeligheden var som følger:

Stedets Navn.	Dødeligheds- Procent.				Befættningens Antal.	Døde og Slagtede.	*) Disse 9 Stykker vare ikke komne i Berøring med den øvrige Befættning.
	Dreer og Tyre.	Køer.	Kalve og Ungkvæg.	Summa pro Cent.			
Stjernarps Herregaard	81	82	15	76	208	147	
Hfuleberg do.	58	52	"	53	131	70	
Sannarps do.	22	70	"	37	59	22	
Fjellalunde do.	25	100	21	33	69	23	
Eldsberga Præstegjeld	58	100	"	70	20	14	
do. By (ligger ved Stjernarp, hvor Syg- gen først udbrod) cr. 11 Gaarde	74	48	45	56	70	39	
Binberge Præstegjeld.	50	60	40	52	29	15	
38 Bøndergaarde . .	45	36	21	33	262	87	
I hele Provindsen eller 55 Steder	56	56	14	50	848	417	
Paa Wapno	"	"	"	"	"	*9	

Den største Dødelighed var paa Stjernarp, hvor Sygdommen først udbrod og vandt Raaderum inden Dyrlægen blev overbevist om, at det var den ondartede Lungesygge, samt i Eldsberga Sogn, hvori den nævnte Gaard er beliggende. Da Sygdommen ikke viste sig sildigere end d. 4de December og det kun i een By, og paa de andre Steder ikke sildigere end Mai 1849, antog de 3 fra Stockholm til Provindsen nedsendte Veterinairelever uden Betænkelse at kunne afreise efterat de af Sundheds-Collegiet for deres Ophold i Eggen bestemte 3 Maaneder vare til Ende. Men Provindsens Landshøvding, som med udmærket

Iver og Nidkjærhed vaagede over de givne Forfritters Efterlevelse, tænkte ikke paa, at en og anden Bonde undlod at anmeldte sine syge Kreaturer, efterat Udbetalingen af den halve Erstatningssum for de syge og slagtede Kreaturer paa Regjeringens Befaling var ophørt, og han tillod Dyr lægerne at afreise. Man turde ogsaa have Aarsag til at formode, at en af disse Dyr læger ikke har været tilbørlig nøieregnende, idet Sygdommen kun i et enkelt Distrikt udbrød paa ny. Da man saaledes glædede sig i det trøstende Haab at skulle være blevet denne slemme Gjæst aldeles qvit, ophævedes al Spærring og det tillodes atter at holde Markeder. Men Sygdommen var ikke ophørt! Paa eet eller to Steder fandtes syge Dyr, endstjøndt de ikke vare blevne anmeldte, tvertimod paa en fiffig Maade vare unddragne Undersøgelsen, som muligt ei heller iværksattes med Strængbed. At idetmindste en af de paagjeldende Bønder vel var sig bevidst at hans Besætning var smittet, fremgik deraf, at han, saasnart Spærringen var ophævet, søgte at bortselge sit Dvæg. Herved udbredte Smitten sig til flere Steder og i Juni Maaned bragte Landshøvdingen i Erfaring, at forskjellige hastige Dødsfald vare indtrufne, og foretagne Undersøgelser bekræftede, at den ondartede Lungesygge atter grasserede i Halland. Den Mand, som saaledes er Aarsagen til Sygdommens gjentagne Udbrud, blev sat under Tiltale, men det Hele, han eier, vilde langtfra ikke kunne erstatte den Skade, der ved ham er forvoldet.

Den 15de October var, ifølge Dyrlægens Rapport, Sygdomstilstanden som følger:

Smittede Steder.	Besætningens Antal under Sygdommens Udbrud.	Antal af døde og slagtede.	pr. Cent døde.
40 Bondergaard.	331.	130.	40.

Paa Stiernary døde kun et enkelt Dyr, og da dette indtraf tidligere, optages Gaardens Besætning ikke her.

At Sygdommen paany udbrod, kan vel tildeels tilskrives den ene Dyrlæges mindre Paapasselighed, men for største Delen dog den Omstændighed, at Regjeringen for Tiden ophørte med at udbetale de syge Kreaturers halve Værdi naar de efter Dyrlægernes Ordre bleve slagtede. Dertil kom, at Ukyndighed og Ondskab søgte at dølge de syge Dyr, idet man tænkte at faae dem curerede eller praffede paa Andre.

Det er ikke de af Lungesyge creperede 557 Stfr. Dvæghoveder, som udgjøre det største Tab, men — Standsningen i al Kreaturhandel, Samfærdselens Afbrydelse, idet den svenske Bonde hyppigt kjører med Dyr, Ophævelsen af alle Markeder, deraf følgende Falen i Priserne, m. m. En Malketo solgtes for 15 til 20 Rbd.

Man kan ikke tilskrive hverken Veterinairskolens Forstander eller Local-Autoriteterne nogen Skyld i disse Ulemper; men Sundheds-Collegiet og Cultus-Ministeriet have ikke villet tilraade Nedslagningen af det